

Door wegen een maand melkgeld extra

Tekst en foto's: Wilma Wolters

Een zwaarder lam ervaren we als sterker en beter. Onderzoek wijst uit dat dit terecht is. Toch zijn er maar weinig geitenhouders die het gewicht van de lammeren de volledige opfokperiode in beeld houden. Leon de Jong uit Kaatsheuvel doet dat wel. En hij is daarover heel tevreden.

Geitenhouder Leon de Jong herinnert zich nog goed het moment dat hij besloot dat het anders moest met de opfok van zijn lammeren. "Dat was drie jaar geleden. Ze groeiden niet, helemaal niet. Voor mijn gevoel had ik twee pallets met melkpoeder, elk zo'n 4.000 euro, verspeeld." En dat voelde niet goed. Het moest dus anders, maar hoe? Geitenspecialist Karin Bekkers van Boerenbond Deurne hielp De Jong hierbij. Zij vertelt: "We hebben een plan opgesteld waarin we schreven wat het streven was bij de opfok. Dat zijn gezonde lammeren die op 7 weken 13 kg wegen en die door-groeien tot een egale koppel van 40 kg met dekken." "Want daar komt wel melk uit", ervaart De Jong.

Dat betekent dat de lammeren ongeveer 200 gram per dag moeten groeien, zo'n 1,4 kg in de week. De Jong: "Als je zulke concrete doelen stelt, ontcom je er niet aan om de dieren te wegen. Dus dat gingen we doen."

Beter wegen

Het wegen begon toentertijd door een gemiddeld lam uit een hok te pakken en dat dier te wegen. Elke week werd op die manier een 'gemiddeld' lam gewogen, het hoefde niet eens elke week hetzelfde dier te zijn. Maar dat stemde De Jong onvoldoende tevreden. Dus werd het wegen naar een hoger niveau getild. Nu worden uit ieder hok verschillende dieren geselecteerd en deze worden wekelijks gewogen, tot aan het spenen. Daarna worden deze dieren om de

twee weken gewogen. Medewerkster Inge is ongeveer een halfuur per keer kwijt aan het wegen. "Maar als ze gespeend zijn, doen we het met twee man. Dan gaat er iets meer tijd in zitten omdat de dieren minder makkelijk hanteerbaar zijn. Daar staat tegenover dat we dan minder vaak wegen."

Een maand melkgeld extra

Het grote voordeel van het wegen is dat je problemen eerder ziet. De Jong: "Als ze een week niet of onvoldoende gegroeid zijn, kun je de klok erop gelijk zetten dat er iets komt. Je bent er dan op tijd bij om in te grijpen. Bijvoorbeeld door het bijsturen van de ventilatie." Betekent het ook dat De Jong meer behandelingen doet of meer genees-

middelen of antibiotica inzet? "Nee, juist niet. Een echte grote uitbraak van een probleem kun je soms voorkomen doordat je er op tijd bij bent. Ik zie minder uitval."

En door er op tijd bij te zijn en eventuele problemen in de kiem te smoren, blijft het koppel als geheel egaler. Ook is het wegen een mooi moment om lammeren te selecteren en ervoor te zorgen dat er geen achterblijvers ontstaan.

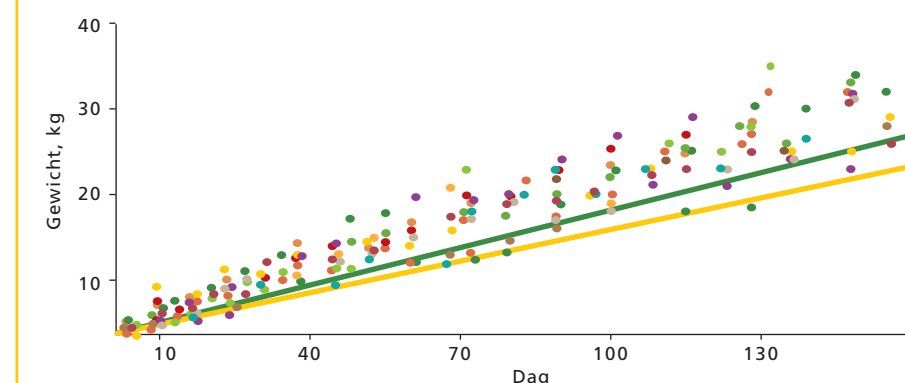
Het egalere koppel, dat gemiddeld op een jongere leeftijd gedekt kan worden dan voorheen, zorgt dus sneller voor meer melk.

"Ik melk een maand melkgeld meer", ervaart De Jong.

"Omdat je de streefgewichten weet, in dit geval een gewicht van 13 kg bij spenen en

Groeicurve

De ruimte tussen de gele en blauwe lijn is het gewenste groeitraject, op basis van gegevens van diverse bedrijven. Elke kleur stip stelt een lammetje voor dat in 2014 bij Leon de Jong werd geboren.

Het snel en goed aanleren van het drinken is belangrijk voor een goede groei.

Een doos op de weegschaal werkt handig en kan na gebruik weggegooid worden.

Medewerkster Inge noteert de gewichten van de lammetjes eerst op papier.

40 kg bij dekken, ga je ernaar handelen”, zegt De Jong. Zo is uit ervaring gebleken dat in Kaatsheuvel een leeftijd van drie weken een goed moment is om over te stappen op een minder energierijke melkpoeder. “Dat moment lag voorheen later. Maar toen we intensief gingen wegen bleek dat we rustiger moesten gaan voeren omdat de lammeren met 7 weken al zwaarder waren dan 13 kg.” Een bijkomend voordeel is natuurlijk dat een minder energierijke melkpoeder voordeliger is en dat lammeren zo eerder beginnen met de opname van krachtvoer.

viel op dat de groei in bepaalde hokken achterbleef bij die in andere hokken. Dat was aanleiding om het klimaat in de stallen onder de loep te nemen. Op de locatie thuis kwam een net voor de stal te hangen, op de opfoklocatie op afstand werd met hulp van een adviseur de ventilatie verhangen. “Dat heeft ons veel lammeren gescheeld”, denkt De Jong.

Een goed jaar

Uit onderzoek dat Bekkers al een paar jaar doet met cijfers van de bedrijven waar ze haar kennis inzet, leert ze dat een lam dat

hier lopen. Dat zijn precies de dieren uit de goede opfokjaren.”

Tijdens de opfokperiode bij De Jong worden 1.150 lammetjes geboren, 80 procent komt in één week. Drie weken lang lopen er elke dag vier tot vijf mensen bij de lammetjes.

“We pakken het gestructureerd aan, iedereen weet wat-ie moet doen. Het is een paar weken veel werk, maar hoe korter de lammerperiode, hoe beter de lammerperiode”, is De Jong van mening.

Bekkers schat dat misschien een kwart, hoogstens een derde, van de geitenboeren ‘iets’ weegt. Er lijkt een drempel te zijn om te gaan wegen. Maar die kan al snel worden weggenomen, denkt Bekkers. “Je kunt al heel simpel beginnen. Bijvoorbeeld door alleen rondom spenen en bij het dekken te wegen. Om voor jezelf op een rij te krijgen in welke periode van de opfok je nog extra groei kunt behalen, is het raadzaam om de weegfrequentie te verhogen. Op het oog zien we vaak of lammeren wel of niet gezond zijn, maar mensen die lammeren regelmatig wegen schrikken er soms van hoe hard de dieren kunnen groeien, maar ook zeker hoe hard ze kunnen afvallen, met name na spenen. Als mensen eenmaal beginnen met wegen, bouw je dat vaak vanzelf uit.” De Jong beaamt dat: “Mensen die wegen, stoppen er niet meer mee.”

Door te wegen zie je problemen veel sneller

Overigens worden de bokjes tot een gewicht van 17 kg aan de melk gehouden, daarna worden ze gespeend. “Die houden we langer aan de melk, omdat we ze dan sneller kunnen leveren. Een ander doet er 4 maanden over, wij hebben ze in 3,5 maand klaar. Dat kost ons minder tijd en dus geld”, aldus De Jong. Het wegen kende nog een ander voordeel. “Want je ziet meer dan alleen groei”, vertelt De Jong. Gedurende het eerste seizoen wegen

bij de geboorte zwaarder is, harder groeit gedurende de gehele opfokperiode. En dat die daardoor ook sneller en beter ontwikkelt. Dit resulteert in meer melk in de eerste lactatie, omdat het dier in die periode minder voer nodig heeft om verder uit te groeien en al het voer kan benutten voor melkproductie. Bekkers ervaart dat op veel bedrijven bij de jonge geiten nog winst te behalen is. De Jong voegt toe: “Geiten uit bepaalde jaren blijven